

**INSTITUTUL EUROPEAN DIN
ROMÂNIA**

- raport anual -

2002

Cuprins

INSTITUTUL EUROPEAN DIN ROMÂNIA - Prezentare generală.....	3
STUDII EUROPENE.....	4
I. Derularea și finalizarea proiectului „Pre-Accession Impact Studies” (PAIS I)	4
Obiective	4
Derulare.....	4
Rezultate	4
Impact și diseminare	5
II. Revista IER - „Romanian Journal of European Affairs”	6
III. Perspective	6
Lista studiilor privind evaluarea impactului procesului de pre-aderare a României la Uniunea Europeană.....	7
FORMARE ÎN AFACERI EUROPENE	9
I. Formarea funcționarilor publici din administrația centrală	9
I. Formarea administrației publice locale în afaceri europene și management de proiect..	10
COMUNICARE.....	12
Conferințele publice.....	12
Publicații	12
Biblioteca	13
Website	13
TRADUCEREA ACQUIS-ULUI COMUNITAR ÎN LIMBA ROMÂNĂ.....	14
I. Proiecte de traducere	15
II. Terminologie	16
III. Publicații	17
IV. Raportări, actualizări.....	17
V. Formare profesională	18
VI. Celula de revizie	18
VII. Perspective.....	18

INSTITUTUL EUROPEAN DIN ROMÂNIA - Prezentare generală

Institutul European din România (IER) este unul dintre actorii implicați în procesul de pregătire a României pentru aderarea la Uniunea Europeană. Fondat în 1998 ca instituție publică, IER oferă asistență administrației publice, comunității oamenilor de afaceri și societății civile în asumarea exigențelor impuse de procesul de integrare efectivă a României în Uniunea Europeană.

Încă de la înființarea sa, Institutului i s-au încredințat spre îndeplinire activități care să suplinească lipsa de expertiză în trei mari domenii ale procesului de pregătire pentru aderare: **cercetarea** pe tematici ale integrării europene, **formarea** în domeniul afacerilor europene și **coordonarea** traducerii *acquis*-ului comunitar în limba română. Treptat, sfera de activitate a IER s-a extins, prin individualizarea **comunicării** ca o activitate de sine stătătoare.

Un punct forte al Institutului European din România îl constituie preocuparea constantă pentru promovarea și consolidarea activităților în rețea, cu instituții similare, atât din România, precum și din străinătate. La nivel național, IER este inițiator și membru fondator al ARSIE (Asociația Română de Studii ale Integrării Europene), formată din nouă universități în cadrul cărora funcționează o serie de centre de studii europene create de IER printr-un proiect Phare derulat în cursul anului 2000. Membrii ARSIE sunt:

- Universitatea Dunărea de Jos, Galați – Centrul de Studii Europene în domeniul Politicii de Mediu
- Institutul de Economie Mondială, București
- Universitatea de Vest, Timișoara – Școala de Înalte Studii Europene Comparative
- Universitatea Al.I.Cuza, Iași – Centrul de Studii Europene în domeniul Dezvoltării Regionale
- Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj Napoca – Facultatea de Studii Europene
- Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului, Timișoara
- Universitatea București - Facultatea de Sociologie și Asistență Socială
- Academia de Studii Economice, București
- Universitatea Craiova – Facultatea de Științe Economice
- Institutul European din România
- Universitatea Romano-americană din București
- Asociația Romana de Studii Comunitare din Oradea

La nivel internațional, o dată cu lansarea lucrărilor Convenției privind viitorul Europei, Institutul European a devenit membru al rețelei EPIN (European Policies Institutes Network) focalizată pe această problematică.

STUDII EUROPENE

I. Derularea și finalizarea proiectului „Pre-Accession Impact Studies” (PAIS I)

Obiective

Proiectului Phare RO9907.02.01 - *Pre-Accession Impact Studies (PAIS I)* a fost destinat să sprijine procesul de aderare a României la UE, prin întărirea capacității instituționale și administrative în procesul de adoptare și implementare a acquis-ului comunitar.

Obiectivele acestui proiect au inclus:

- Îmbunătățirea modului în care sunt formulate politicile în sectoare definite ca prioritare în procesul de negociere a aderării României la UE;
- Oferirea unui set de opinii avizate factorilor de decizie din administrația centrală, funcționarilor publici, precum și altor grupuri implicate în procesul de pre-aderare;
- Să inspire și să stimuleze dezbaterile privind condițiile și deciziile necesare pentru ca România să devină cât mai curând membru cu drepturi depline în UE.

Pentru realizarea acestui obiectiv, proiectul, implementat cu sprijinul consorțiului *European Consultants Organization*, a avut în vedere analiza impactului adoptării legislației europene în diferite domenii, emiterea unor recomandări specifice privind fezabilitatea anumitor măsuri de reformă administrativă, precum și optimizarea documentelor de poziție elaborate de România în cadrul procesului de negociere a aderării la Uniunea Europeană.

Beneficiarii direcți ai acestui proiect au fost ministerele, agențiile guvernamentale și instituțiile publice implicate în procesul de pregătire a aderării României la Uniunea Europeană, și, cu precădere Ministerul Integrării Europene.

Derulare

Proiectul PAIS I s-a derulat în perioada iunie 2001-octombrie 2002, activitatea de cercetare propriu-zisă desfășurându-se în intervalul noiembrie 2001 – septembrie 2002. Toate temele de cercetare au fost identificate și detaliate ulterior printr-un set de termeni de referință aprobați de către un Comitet de supervizare, format din reprezentanți ai Ministerului Integrării Europene, Institutului European din România și Delegației Comisiei Europene.

Reuniunile periodice dintre cercetători, autori ai studiilor, și reprezentanții ministerelor și agențiilor guvernamentale, în cadrul așa-numitelor „grupuri de interes”, au avut un caracter benefic pentru procesul efectiv al cercetării. Forma finală a studiilor a fost înaintată spre analiză Consiliului Științific al IER, precum și Comitetului de Coordonare a proiectului, lista cu temele care au făcut obiectul proiectului fiind inclusă în anexă.

Rezultate

Proiectul a avut ca rezultat 26 de studii (14 teme fiind identificate în momentul de început al derulării proiectului iar 12 teme fiind introduse ulterior în proiect, la cererea expresă a

Ministerului Integrării Europene). Studiile au analizat impactul aderării la UE asupra politicilor industriale, agricole, asupra cadrului instituțional etc. (vezi lista studiilor în Anexă)

Deși autorii studiilor au conștientizat faptul că evaluarea cantitativă a beneficiilor și costurilor poate fi extrem de folositoare decidenților politici, de cele mai multe ori studiile au oferit numai evaluări calitative, ferindu-se în a avansa evaluări cantitative, extrem de greu de realizat într-un mediu economic și politic influențat de numeroase variabile. Fiecare echipă de cercetare a făcut recomandări la nivelul politicilor, fiind realizată distincția între recomandările legate de implementarea propriu-zisă a acquis-ului și cele legate de necesitatea dezvoltării ulterioare a politicilor sectoriale românești.

Data fiind aria și diversitatea subiectelor abordate, nu este surprinzător faptul că unele studii au evidențiat necesitatea unor cercetări ulterioare, concentrate pe domenii specifice.

Reacțiile primite din partea diferitelor instituții publice, universități, instituții de cercetare, societate civilă ne-au întărit convingerea că proiectul PAIS I trebuie să reprezinte numai o primă etapă într-un proces care trebuie să continue.

Impact și diseminare

În data de **24 septembrie 2002**, Institutul European din România a organizat o întâlnire între negociatorul șef al Comisiei Europene pentru România, Enrico Grillo Paquarelli, negociatorul șef adjunct al României pentru UE, Leonard Orban și autorii studiilor de evaluare a impactului aderării României la Uniunea Europeană. Această acțiune și-a propus să analizeze modul în care s-a desfășurat procesul de cercetare și, pe baza experienței acumulate, să identifice modalitățile cele mai eficiente de diseminare a rezultatelor studiilor, subliniindu-se totodată și necesitatea realizării unor proiecte de cercetare similare în viitor. Concluziile acestei reuniuni au subliniat importanța continuării procesului de cercetare. Continuarea cercetărilor s-ar putea realiza, eventual, în domeniile-problemă identificate de aceste studii, ceea ce ar reprezenta un util punct de pornire pentru un proiect viitor similar. În cadrul acestei reuniuni s-a subliniat și faptul că studiile de impact nu trebuie să servească doar procesului de negociere, ci întregului proces de pregătire a aderării României la Uniunea Europeană.

Rapoartele finale ale studiilor de impact au fost publicate și distribuite cu ocazia **Conferinței de încheiere** a acestui proiect, ce a avut loc în perioada **23-25 octombrie 2002**. Conferința a beneficiat de participarea specială a doamnei Hildegard Puwak, Ministrul Integrării Europene, a domnului Ministru Vasile Pușcaș, Negociator Șef al României cu UE și a domnului Enrico Grillo Pasquarelli, Negociator Șef al Uniunii Europene pentru România. În cadrul acestei Conferințe au fost prezentate rezultatele studiilor și s-au organizat ateliere de lucru pe domenii specifice, cu participarea membrilor grupurilor de interes. Conferința și-a propus să reprezinte doar momentul de deschidere a dezbaterilor pe marginea studiilor de impact.

De asemenea, în cadrul aceluiași proces de diseminare a informațiilor obținute, în lunile **februarie și martie 2003** au fost organizate prezentări ale principalelor rezultate obținute în cadrul PAIS I, la sediul Ministerului Integrării Europene, cu reprezentanți ai patronatelor și organizațiilor sindicale și la sediul Parlamentului României, cu membri ai Comisiei Parlamentare pentru Integritate Europeană.

Cele 26 de studii realizate în cadrul proiectului au fost trimise instituțiilor aparținând administrației centrale, universităților, centrelor de studii europene, sindicatelor și patronatelor. În prezent, procesul de distribuție a studiilor către beneficiarii interesați continuă, cu mențiunea că, urmare a numeroaselor solicitărilor venite din partea potențialilor beneficiari, în luna martie a.c. a apărut o a doua ediție a studiilor PAIS.

II. Revista IER - „Romanian Journal of European Affairs”

„**Romanian Journal of European Affairs**”, prima publicație din România focalizată pe dezbateri privind procesul de integrare europeană și rolul României într-o Europă extinsă, a găzduit, de la momentul apariției și până în prezent, articole semnate de prestigioase personalități ale lumii politice și academice românești și din UE.

În perioada ianuarie 2002 - martie 2003, revista trimestrială a Institutului European din România, **Romanian Journal of European Affairs**, s-a îmbogățit cu cinci noi numere (cele din aprilie, iulie, octombrie, decembrie 2002 și martie 2003).

Beneficiarii revistei sunt reprezentanți ai administrației centrale și locale, universități, institute de cercetare, sindicate, patronate, ambasadele statelor membre UE și ale statelor asociate în România, precum și principalele universități și institute de studii europene din Europa și nu numai.

III. Perspective

Ca urmare a nevoilor reale identificate la nivelul societății românești, privind elaborarea unor noi studii menite să evalueze impactul diferitelor măsuri luate în procesul de pre-aderare, Institutul European din România a inițiat, în cadrul programului **Phare RO-2002/000-586.03.01**, un proiect intitulat **PAIS II**, care își propune să ducă mai departe cercetările inițiate în cadrul proiectului **PAIS I**, prin investigarea aprofundată a unor noi domenii de interes în procesul de pre-aderare a României la Uniunea Europeană.

Activitatea de cercetare în domeniul integrării europene, realizată de membrii DSE, se va concretiza în publicarea, în a doua parte a anului 2003, în cadrul colecției **Working Paper** a IER, a două noi studii, consacrate capacității de absorbție a fondurilor structurale și politicii agricole.

De menționat, de asemenea, faptul că Institutul European din România a negociat și a semnat (în data de 6 martie a.c.) un contract cu Pearson Education Limited pentru traducerea lucrării de referință a profesorului Jacques Pelkmans **“European Integration: Methods and Economic Analysis”**. Traducerea va vedea lumina tiparului în luna octombrie 2003.

Lista studiilor privind evaluarea impactului procesului de pre-aderare a României la Uniunea Europeană

Nr. studiu	Denumire
1	1. Libera circulație a bunurilor si serviciilor din perspectiva aderării României la UE: 1 A. Libera circulație a serviciilor financiare. 1 B. Libera circulație a persoanelor.
2	Politica agricolă comună - consecințe asupra României
3	Liberalizarea piețelor de utilități publice din perspectiva aderării României la UE.
4	Adaptarea politicilor României la cerințele UE cu privire la taxele vamale și politica comercială.
5	Impactul implementării unor directive ale UE privind protecția mediului înconjurător în anumite sectoare industriale din România.
6	Impactul transpunerii sistemului calitatii din UE în anumite sectoare industriale românești.
7	Transpunerea în România a normelor Uniunii Europene în domeniul impozitării indirecte (TVA și accize).
8	Compatibilități între cadrul românesc al politicii regionale și reglementările UE privind ajutoarele de stat.
9	Politica de coeziune a UE și dezvoltarea economică și socială la nivel regional în România.
10	10. Sistemul românesc de asigurări sociale și aderarea la Uniunea Europeană.
11	10 B. Analiza opțiunilor și implicațiilor reducerii contribuției de asigurări sociale în România.
12	Implicațiile adoptării acquis-ului comunitar asupra Constituției României.
13	România și măsurile UE pentru combaterea criminalității economice și financiare.
14	Politica industrială a României din perspectiva aderării la Uniunea Europeană.
14	Noua Economie din perspectiva aderării României la UE.
B 1-1	Impactul implementării unor directive ale UE din domeniul apei asupra industriei, agriculturii și sistemelor de utilități locale.
B 1-2	Impactul implementării în România a standardelor UE pentru protecția mediului înconjurător cu privire la zgomot.
B 1-3	Impactul implementării în România a standardelor UE pentru protecția mediului înconjurător cu privire la poluarea atmosferică.

Nr. studiu	Denumire
B 1-4	Impactul implementării în România a standardelor UE pentru protecția mediului înconjurător cu privire la poluarea industrială.
B 1-5	Impactul implementării în România a standardelor UE cu privire la accidente majore care implică substanțe periculoase.
B 1-6	Metodologii propuse pentru acreditarea laboratoarelor de control al apei și mediului pentru certificarea sistemelor de management de mediu.
B 1-7	Dezvoltarea prevederilor pentru conservarea Naturii în România.
B 2	Adoptarea de către România a elementelor acquis-ului comunitar referitor la transportul rutier de mărfuri
B 3	Deschiderea Contului de Capital în România – o abordare optimă.
B 4	Impactul pentru România al introducerii contabilității de angajamente pentru instituțiile publice.
B 5	Implicațiile aderării României la UE asupra instituțiilor din sectorul public.
B 6	Impactul dreptului de proprietate a nerezidenților și apatrizilor asupra bugetului național.

FORMARE ÎN AFACERI EUROPENE

Obiectivul activităților de formare în anul 2002 și primul trimestru al anului 2003 a fost acela de a oferi funcționarilor publici, în primul rând, și altor categorii de personal cu preocupări legate de integrarea europeană în al doilea rând, posibilitatea de a participa la sesiuni de training care să răspundă cât mai mult unor nevoi prioritare de specializare ale acestora.

Activitățile de formare s-au concentrat pe două direcții: prima, training pentru funcționari publici din administrația centrală și alte instituții de la nivel central și a doua, pregătirea și realizarea proiectului de formare a funcționarilor din administrația publică locală.

I. Formarea funcționarilor publici din administrația centrală

Pentru funcționarii publici din administrația centrală au fost organizate trei seminarii, doua dintre ele pe domenii specifice ale politicilor europene, iar al treilea, cu caracter mai general. Tematica lor a fost după cum urmează:

- seminar de “Dialog social” pentru funcționari din Ministerul Muncii și Protecției Sociale, reprezentanți ai Uniunilor Sindicale, Patronale și ai Consiliului Economic și Social;
- seminar de “Protecția consumatorului”, pentru persoane cu funcții de decizie din Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorului și din Oficiile județene ale acesteia;
- seminar de Informații Europene, pentru funcționari publici din diferitele ministere care lucrează în Departamentele de Integrare Europeană.

Seminariile au fost conduse de lectori străini, pentru primele doua, experți recomandați de *Netherlands Management Cooperation Programme*, iar la al treilea, un lector britanic recomandat de Consiliul Britanic.

Un al patrulea seminar a fost organizat pentru parlamentarii romani din Comisiile de Politica Externa și Integrare Europeană din cadrul celor doua Camere ale Parlamentului României. pe tema “Rolul Parlamentelor naționale în UE”, seminar condus de un fost parlamentar European olandez.

La invitațiile lansate de IER către diferitele instituții pentru participarea la seminarii, răspunsul a fost pozitiv, iar conținutul și forma de prezentare a subiectelor puse în discuție au mulțumit pe participanți în cea mai mare parte a lor, deschizându-le totodată noi direcții de aprofundare a tematicii.

Pentru perioada următoare, seria de seminarii pe tematici prioritare va continua, lectorii invitați să prezinte urmând a fi identificați atât din sursele deja cunoscute, cât și explorând noi posibilități de cooperare.

I. Formarea administrației publice locale în afaceri europene și management de proiect

În septembrie 2002 a început proiectul *Phare RO-00-06.18.02, Formare a administrației publice locale în Afaceri Europene și Management de Proiect*, care se realizează pe durata a 12 luni, cu asistența tehnică din partea unui consorțiu internațional condus de firma *human dynamics* din Austria.

Obiectivul general al proiectului este de a crește gradul de conștientizare a problemelor europene în rândul administrației locale și de a mări capacitatea funcționarilor publici de a realiza și gestiona proiecte cu finanțare europeană.

Proiectul conține trei componente, respectiv: formarea a 35 experți romani ca formatori în Afaceri Europene și PCM (Project Cycle Management), formarea a 300 funcționari publici locali în cele doua subiecte și realizarea unei strategii naționale de formare a funcționarilor publici locali (în Afaceri Europene și Management de Proiect) pe perioada 2003 – 2007.

Până la sfârșitul lunii martie 2003 s-au desfășurat următoarele activități din proiect:

- cei 35 de experți români, selectați din rândul specialiștilor cu cunoștințe în domeniul Afacerilor Europene, cu experiență în formare și în management de proiecte, au parcurs un stagiul de formare formatori. Un număr de 16 dintre ei, conform opțiunilor personale și a unei noi selecții, au devenit traineri pentru seminariile programate a avea loc pentru funcționarii locali;
- s-au întocmit și definitivat materialele de curs, inclusiv Manualul de management al proiectelor;
- au fost stabilite criteriile de selecție a celor 300 de funcționari locali și s-au transmis invitațiile pentru primele sesiuni de formare;
- au avut loc patru dintre cele 16 sesiuni de formare pentru funcționarii publici locali, pentru un număr de circa 80 persoane.

Proiectul va continua până la încheierea tuturor activităților programate, prevăzută pentru sfârșitul lunii septembrie 2003.

Rezultatele finale ale proiectului urmează să fie, la sfârșitul perioadei de implementare:

- formarea a 300 funcționari publici din administrația locală, reprezentată la toate nivelurile ei (comune, orașe, municipii și județ) din toate județele țării;
- elaborarea unui Manual de Management al proiectelor;
- elaborarea unei Strategii naționale de formare, care urmărește să obțină acceptul forurilor responsabile; realizarea a șase broșuri de informare pe teme legate de politicile europene comune: politica agricolă, politica socială, politica de mediu, politica regională, politica de energie, politica de concurență și o broșură privind instituțiile europene și procesul de luare a deciziilor.

Toate informațiile legate de acest proiect, inclusiv conținutul materialelor de curs, se vor regăsi pe site-ul IER începând cu a doua jumătate a anului 2003.

În cursul anului 2003 este de așteptat să înceapă un nou proiect Phare, având ca obiect formarea a 250 funcționari din administrația centrală în Afaceri Europene.

Totodată, va continua diseminarea și valorificarea rezultatelor la proiectul aflat în curs, prin distribuirea Manualelor de management al proiectelor către instituții din administrația locală în special, prin distribuirea broșurilor informative către diverse instituții interesate și prin adaptarea materialului de curs elaborat în cadrul proiectului spre a fi folosit ca material auto-didactic pe suport electronic. De asemenea va continua analiza rezultatelor proiectului, prin monitorizarea numărului de proiecte câștigate de autoritățile locale care au beneficiat de aceste stagii de formare.

COMUNICARE

În perioada menționată, Institutul European din România s-a implicat intens în procesul de informare/comunicare, prin care diverse categorii de public (administrația, mediul universitar și societatea civilă) beneficiază de informații privind aderarea României la Uniunea Europeană.

În vederea stimulării unei dezbateri avizate în acest domeniu, IER a desfășurat o gama largă de activități: organizarea de conferințe publice, elaborarea de publicații, diseminarea de informații pe site-ul IER, precum și prin intermediul bibliotecii Institutului European.

Conferințele publice

Conferințele publice au abordat teme privind extinderea Uniunii Europene, instituțiile și politicile sale. Aceste evenimente au fost organizate cu o frecvență bilunară, constituind un prilej de discuții pe fond între personalități din domeniul integrării europene, pe de o parte, și reprezentanți ai societății românești, pe de altă parte.

Intre conferințele susținute cu personalități din mediul academic, politic și economic, menționăm:

- „Sfidările actuale ale construcției europene”, conferință susținută de Hubert Haenel, președintele Delegației Senatului francez pentru Uniunea Europeană;
- „Un proiect de viitor pentru Europa”, conferință susținută de Michel Barnier, comisar european însărcinat cu politica regională și reforma instituțiilor europene;
- „Viitorul României în cadrul Uniunii Europene”, conferință susținută de Gunther Verheugen, comisar european pentru extinderea Uniunii Europene;
- „Va schimba extinderea radical Uniunea Europeană?”, conferință susținută de Alan Mayhew, profesor la Institutul European din Sussex, Marea Britanie.

Audiența acestor evenimente este formată dintr-un număr de până la 200 de participanți, reprezentanți ai mediului universitar, administrației publice, mass-media și ai societății civile din România.

Publicații

Institutul European din România editează diverse publicații, distribuite către un număr de aproximativ 1000 de destinatari precum administrație, universități, biblioteci, organizații neguvernamentale. Acestea sunt:

- revista trimestrială „Romanian Journal of European Affairs”;
- volumul de discursuri susținute de către personalitățile invitate la Institutul European din România - „România în contextul extinderii Uniunii Europene”;
- seria de 26 de studii privind evaluarea impactului aderării României la Uniunea Europeană;
- „Sinteze” - compendium al rezumatelor studiilor de impact;
- ghidul „Surse de informare privind Uniunea Europeană”;
- Seria *acquis* comunitar, care include Îndreptarul stilistic de traducere în limba română pentru uzul traducătorilor *acquis*-ului comunitar, Glosarul privind Codul Vamal Comunitar (390 de termeni) și Glosarul privind piața internă (1648 de termeni).

Activitatea Institutului European din România a manifestat un real interes pentru reprezentanții **mass-media**. Presa a reflectat atât activitățile Institutului: rezultatele studiilor, activitățile de formare, situația traducerii acquis-lui comunitar, evenimentele IER, precum și opinii ale specialiștilor care își desfășoară activitatea în cadrul Institutului. În același context amintim publicarea, în revista britanică „Parliament” (într-un număr dedicat României), a unui material de prezentare a profilului Institutului European din România.

Biblioteca

Biblioteca IER, care deține în prezent în jur de 1500 de exemplare, s-a îmbogățit prin achiziționarea altor titluri reprezentative pentru literatura de specialitate. Acestea pot fi consultate atât de personalul IER, cât și de alte categorii de persoane interesate de aspectele lărgirii Uniunii Europene.

Website

Institutul European din România diseminează informații despre activitățile sale către publicul larg și prin intermediul site-ului IER (<http://www.ier.ro>) - accesat zilnic de peste 150 de vizitatori.

Pot fi găsite pe web legislația comunitară tradusă în limba română, (cu două posibilități de căutare, și anume: căutare după numărul Celex¹ - identificator unic al actelor comunitare și căutare după domeniu sau subdomeniu, an, cuvânt din titlul actului în engleză sau română). Pe măsură ce sunt revizuite, traducerile sunt permanent actualizate pe site-ul web. Alte produse disponibile on-line sunt studiile de impact pe politici europene și alte publicații editate de IER, activitățile de formare, discursurile personalităților, precum și agenda evenimentelor organizate de Institutul European din România.

Ținând cont de faptul că pregătirea pentru aderarea la Uniunea Europeană înseamnă în primul rând o informare corectă a opiniei publice pe marginea instituțiilor, mecanismelor, politicilor Uniunii Europene, Institutul European din România continuă activitățile din domeniul comunicării (organizarea de conferințe, elaborarea de publicații, diseminarea de informații și puncte de vedere în mediul electronic și prin intermediul mass-media), aducându-și astfel contribuția la conștientizarea de către cetățenii români a implicațiilor statului de viitor stat membru al Uniunii Europene.

¹ Celex este baza de date a Comunităților Europene care cuprinde acquis-ul comunitar, accesul fiind pe bază de parolă (<http://www.europa.eu.int/celex>)

TRADUCEREA ACQUIS-ULUI COMUNITAR ÎN LIMBA ROMÂNĂ

În ultimii 10 ani, acquis-ul comunitar² a devenit o expresie tot mai familiară românilor din diverse medii. Se vorbește despre el în mass-media, la diverse conferințe și seminarii, în analizele specialiștilor. Dintr-o noțiune abstractă, departe de preocupările zilnice ale românilor, acquis-ul comunitar a devenit treptat o prezență constantă în ziarele românești, în cercetările specialiștilor, iar publicul larg a început să înțeleagă că prevederile comunitare îi vor influența existența din ce în ce mai mult în următorii ani. Practic, în fiecare zi, în cel puțin un ziar se dezbate aspecte legate de influența adoptării acquis-ului comunitar asupra unui domeniu socio-economic.

Exercițiul traducerii acquis-ului comunitar în limba națională și al transpunerii sale în legislația națională reprezintă, de fapt singurul exercițiu comun pentru toate statele candidate la aderarea la Uniunea Europeană. În vreme ce fiecare stat candidat a pornit în cursa aderării de pe o poziție economică diferită, cursa traducerii acquis-ului comunitar a fost comună pentru toate statele candidate, resursele alocate și modul de organizare depinzând numai de administrația fiecărui stat candidat.

Pentru ca acquis-ul comunitar să poată fi corect transpus în legislația națională, pentru ca el să fie cunoscut funcționarilor publici, cercetătorilor, studenților, oamenilor de afaceri, sindicatelor, patronatelor, în general tuturor celor interesați, este necesar ca el să fie tradus în limba română. Deși, din nefericire, în multe cazuri traducerea actelor comunitare nu a precedat transpunerea acestora în legislația națională, eforturile pe care le face Institutul European din România, de la înființarea sa, în anul 2000, sunt răsplătite de recunoașterea de care se bucură această activitate din partea celor implicați în procesul de armonizare legislativă.

O dată cu aderarea României la Uniunea Europeană, limba română va deveni limbă oficială a UE, iar actele în limba română vor avea o forță juridică egală cu a celor redactate în oricare din cele unsprezece limbi oficiale actuale. În anul 2004, Uniunea Europeană extinsă, formată din 27 de state membre, va avea 20 de limbi oficiale, iar în anul 2007, prin aderarea României și Bulgariei, va avea 22 de limbi oficiale. Acest fapt derivă din Regulamentul Consiliului (CEE) nr. 1/1958 de stabilire a regimului lingvistic al Comunității Economice Europene, care prevede că limbile oficiale și de lucru sunt limbile tuturor statelor membre. Întrucât toate limbile statelor membre au statut de limbă oficială, calitatea traducerii trebuie

² Acquis-ul comunitar reprezintă totalitatea normelor juridice care reglementează activitatea instituțiilor Uniunii Europene, acțiunile și politicile comunitare, ansamblul de drepturi și obligații comune ce se aplică tuturor statelor membre ale UE. Acquis-ul comunitar este format din:

- legislația primară (tratatele Comunității cu toate modificările și completările ulterioare);
- legislația secundară sau derivată, adoptată de instituțiile comunitare în temeiul tratatelor (regulamente, directive, decizii etc.);
- acordurile internaționale la care Comunitatea Europeană este parte;
- jurisprudența Curții de Justiție a Comunităților Europene și a Tribunalului de Primă Instanță;
- politicile comunitare.

să fie la nivelul stilistic și de acuratețe al originalului, încercându-se permanent unificarea terminologică și stilistică a numărului mare de pagini reprezentat de acquis-ul comunitar³.

Institutul European din România, prin Direcția Coordonare Traduceri, coordonatorul procesului de traducere a acquis-ului comunitar în limba română, este conștient de răspunderea care îi revine. Traducerea acquis-ului comunitar este un proces complex, care presupune coordonare și colaborare și care solicită efortul unui număr mare de traducători, revizori lingviști, terminologi și juriști.

Personalul Direcției Coordonare Traduceri (DCT) din cadrul IER este foarte redus numeric (8 persoane), în comparație cu importanța sarcinii și cu resursele alocate aceleiași activități de administrații ale altor state candidate. De fapt, și Raportul anual al Comisiei Europene⁴ dat publicității la 9 octombrie 2002 menționează că DCT „funcționează eficient, dar are un personal insuficient raportat la volumul mare de muncă cerut”.

Obiectivul principal al activității DCT îl reprezintă obținerea unor traduceri corecte din punct de vedere semantic și uniforme din punct de vedere terminologic. În perioada ianuarie 2002 – martie 2003, activitatea DCT s-a concentrat în continuare pe patru direcții principale:

- derularea proiectului de traducere și revizuire;
- continuarea reviziei lingvistice și juridice;
- continuarea activității de cercetare terminologică și editarea a trei publicații utile traducătorilor acquis-ului comunitar;
- încărcarea traducerilor pe site-ul IER (<http://www.ier.ro>) și în baza de date CC Vista⁵.

I. Proiecte de traducere

În perioada mai – decembrie 2002, s-a desfășurat un nou proiect de traducere și revizie a traducerii din acquis-ul comunitar, în baza contractului încheiat între Ministerul Integrării Europene și S.C. Poliglot din Cluj, Departamentul Limbi Moderne Aplicate al Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj, S.C. Diamondo din București și Prosper ASE Language Centre din București. Proiectul a fost finanțat de la bugetul de stat și a avut ca obiective:

- traducerea și revizia preliminară din punct de vedere lingvistic și tehnic a 10.000 de pagini de Jurnal Oficial al Uniunii Europene (JO);
- revizia preliminară din punct de vedere lingvistic și tehnic a 20.000 de pagini JO, traduse în anul 2001.

IER, ca Autoritate de aplicare, a stabilit metodologia de lucru, fluxul documentelor și a coordonat întregul proces de traducere și revizie. De asemenea, după consultarea

³ Conform Raportului Comisiei Europene dat publicității la 9 octombrie 2002, acquis-ul comunitar este estimat la 60.000-70.000 de pagini de Jurnal Oficial. Numărul de pagini nu poate fi calculat cu exactitate, deoarece acquis-ul comunitar are un caracter dinamic, în fiecare zi se adoptă acte noi și se abrogă acte vechi.

⁴ 2002 Regular Report on Romania's Progress Towards Accession, {COM(2002) 700 final}, p. 126.

⁵ În baza de date CC Vista (Candidate Country Vista), creată de Biroul TAIEX din cadrul DG Extindere, Comisia Europeană, se încarcă toate traducerile din acquis-ul comunitar în limbile statelor candidate.

ministerelor, IER a stabilit lista documentelor de tradus. Revizia juridică a fost asigurată în exclusivitate de IER.

În cadrul acestui proiect au fost traduse și revizuite 1.764 acte reprezentând 10.000 de pagini JO, după cum urmează :

	Sectorul din acquis	Nr. acte	Nr. pagini JO
	Legislație primară	6	546
01.	Dispoziții generale, financiare și instituționale	1	66
02.	Uniunea vamală și libera circulație a mărfurilor	6	902
03.	Agricultură	1196	4302
04.	Pescuit	65	283
05.	Libera circulație a lucrătorilor și politica socială	49	669
06.	Dreptul de stabilire și libera prestare a serviciilor	-	-
07.	Politica transporturilor	66	403
08.	Politica de concurență	-	-
09.	Impozitare	-	-
10.	Politica economică și monetară și libera circulație a capitalurilor	-	-
11.	Relații externe	79	589
12.	Energie	16	84
13.	Politica industrială și piața internă	70	781
14.	Politica regională și coordonarea instrumentelor structurale	-	-
15.	Mediu, consumatori și protecția sănătății	186	1221
16.	Știință, informare, educație și cultură	3	26
17.	Dreptul întreprinderilor	21	140
18.	Politica externă și de securitate comună	-	-
19.	Spațiul de libertate, securitate și justiție	-	-
20.	Europa oamenilor	-	-
	Total	1.764	10.012

De asemenea, au fost revizuite 2.408 acte reprezentând 20.000 de pagini JO din majoritatea sectoarelor acquis-ului.

Astfel, în prezent (iunie 2003) sunt traduse în limba română aproximativ 69.000 de pagini JO, din care aproximativ 13.000 de pagini sunt revizuite de IER.

În martie 2003 a fost lansat un nou proiect de traducere și revizuire finanțat de la bugetul de stat, ale cărui obiective sunt traducerea și revizia a 10.000 de pagini JO și revizia a 11.000 de pagini JO. În decembrie 2003, la încheierea acestui proiect, preconizăm că vor fi traduse în limba română aproximativ 79.000 de pagini JO, din care aproximativ 16.000 vor fi revizuite de IER.

II. Terminologie

Terminologia joacă un rol foarte important atât în etapa de traducere, cât și în cea de revizie. În cadrul proiectelor în care IER este Autoritate de aplicare, au fost alcătuite liste de termeni, care reprezintă nucleul viitoarelor glosare de specialitate. În baza de date de terminologie creată cu ajutorul programului MultiTerm⁶ există aproximativ 37.000 de termeni în limbile engleză, franceză, germană, spaniolă, italiană, latină și română. Din aceștia, 3.978 au fost validați de IER și de specialiști din ministere.

Întrucât în multe liste de termeni există termeni diferiți pentru același concept, se impune intensificarea colaborării cu specialiști din diverse domenii în vederea unificării terminologiei.

III. Publicații

Pentru DCT diseminarea informațiilor referitoare la traducerea acquis-ului comunitar este de cea mai mare importanță din mai multe motive:

- informarea administrației publice, a mediului universitar, a mediului de afaceri și a tuturor celor interesați – persoane fizice sau juridice – cu privire la acquis-ul comunitar cu care legislația românească este în curs de armonizare;
- unificarea terminologiei;
- obținerea de feedback de la beneficiarii traducerilor, în special administrația publică.

Întrucât Internetul este modalitatea cea mai rapidă și eficientă de a face cunoscute rezultatele și preocupările unei instituții, IER și-a creat propriul sit web, la adresa <http://www.ier.ro>, care a început să funcționeze încă din anul 2000. În 2002 baza de date cu traduceri a fost dezvoltată și permanent actualizată. Toate informațiile se pot accesa și descărca gratuit.

IV. Raportări, actualizări

Pe parcursul proiectului de traducere în cadrul căruia a fost Autoritate de aplicare, IER a prezentat rapoarte Ministerului Integrării Europene. De asemenea, a redactat capitolul privind traducerea acquis-ului comunitar din Raportul anual al României 2002.

În iunie și decembrie 2002, IER a prezentat la Biroul TAIEX⁷ al Comisiei Europene stadiul traducerii acquis-ului comunitar în limba română.

DCT a actualizat permanent informațiile privind stadiul traducerilor în baza de date Progress Editor și, la fiecare două luni, a transmis actualizarea Ministerului Integrării Europene și Biroului TAIEX.

⁶ MultiTerm este un software creat de firma TRADOS și specializat pentru alcătuirea de baze de date terminologice.

⁷ Biroul TAIEX (Technical Assistance Information Exchange Office) face parte din Direcția Generală Extindere a Comisiei Europene.

Baza de date Progress Editor a fost creată de Biroul TAIEX al Comisiei Europene cu scopul de a monitoriza procesul de traducere a acquis-ului comunitar în toate statele candidate. A ajuns deja la versiunea 12.40. Pe baza actualizărilor transmise de statele candidate, TAIEX editează o nouă ediție a acestei baze de date, la fiecare două luni.

La sfârșitul anului 2001, DCT a început să încarce traduceri revizuite în baza de date CC Vista, creată de Biroul TAIEX, operațiunea fiind continuată și în 2002.

V. Formare profesională

Deoarece procesul de traducere a acquis-ului nu este unul mecanic, ci presupune atât cunoștințe lingvistice, cât și cunoștințe de drept, politici comunitare, informatică etc., actualizarea cunoștințelor de specialitate ale personalului DCT are o mare importanță.

În anul 2002, reprezentanți ai DCT au participat la următoarele cursuri și seminarii:

- un curs de două săptămâni intitulat „Law of the European Union” organizat de Universitatea din Bristol, Marea Britanie (6 persoane);
- seminar privind revizia traducerilor juridice, Lubljana, februarie 2002 (2 persoane);
- stagiul regional pentru traducători francofoni (partea I), Istanbul, iunie 2002 (3 persoane);
- seminar pe traduceri financiare, La Rochelle, iulie 2002 (1 persoană);
- stagiul regional pentru traducători francofoni (partea a II-a), Luxemburg, noiembrie 2002 (2 persoane);
- universitatea de vară pe probleme de traduceri / universitatea de toamnă pe probleme de terminologie, Rennes, septembrie 2002 (2 persoane).

VI. Celula de revizie

În perioada martie – octombrie 2002, Biroul TAIEX al Comisiei Europene a organizat la sediul său o celulă de revizie, formată din câte un reprezentant al unităților de coordonare a traducerilor din fiecare stat candidat. Din partea României a participat un revizor lingvist din cadrul Direcției Coordonare Traduceri a Institutului European din România. Rolul acestei celule a fost de a face legătura între unitățile naționale de coordonare a traducerilor și instituțiile europene, în vederea rezolvării operative a unor probleme legate de traducerea acquis-ului comunitar.

Din noiembrie 2002 această activitate a continuat sub forma unor întâlniri periodice între reprezentanții instituțiilor europene și membrii celulei de revizie, pentru clarificarea unor aspecte privind traducerea și finalizarea acquis-ului comunitar (în special pentru cele 10 state care vor adera la UE în 2004).

VII. Perspective

Până la sfârșitul anului 2003, activitatea DCT se va concentra pe câteva direcții principale:

- revizuirea legislației primare traduse;
- continuarea revizuirii traducerilor efectuate în 2000-2002;
- clarificarea terminologiei utilizate în acquis-ul comunitar tradus și alcătuirea de glosare cu termeni de specialitate din diversele sectoare ale acquis-ului comunitar;
- continuarea traducerii acquis-ului adoptat în anii 2000-2003;
- dezvoltarea bazelor de date și actualizarea permanentă a informațiilor existente la adresa de Internet a Institutului European din România, <http://www.ier.ro>.